

HANEHALKLARI TARAFINDAN CEPTEN YAPILAN SAĞLIK HARCAMALARI ARAŞTIRMASI

Yrd. Doç. Dr. Gülpembe OĞUZHAN

Sağlık Politikaları ve Sağlık Harcamaları İçinde
Katastrofik Sağlık Harcamalarının Yeri Çalışmayı
24 Mayıs 2017, Ankara

BU ARAŐTIRMA ;

- Neden yapılır?
- Nasıl yapılır?

Neden yapılır?

- Hastalık yapısı
- Demografik yapıdaki değişimler
- Tıp bilimi ve teknolojisindeki gelişmeler
- Yaşam süresi ve kalitesindeki iyileşmeler
- Eğitim düzeyinin yükselmesi ve
- Hizmete erişimin önündeki finansal ve fiziki engellerin kalkması...

Finansal sürdürülebilirlik ????

Neden yapılır?

Finansal sürdürülebilirliđi sađlamak için

Kamunun ve hanehalklarının finansal yükünün yapısının analiz edilmesi gerekir.

Neden yapılır?

- Bireylerin sağlık hizmeti kullanım d¼zeylerini
- Kullandıkları sağlık hizmetlerinin t¼rlerini
- Bu hizmetleri aldıkları kurumları
- Sağlık hizmetleri için cepten yaptıkları harcamaları
- Cepten yaptıkları harcamaların formal ve informal ayrımını ve
- Sağlık harcamalarının hanehalkları üzerinde katastarofik ve yoksullaştırıcı etkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Neden yapılır?

- daha genel olarak ise

Sağlık finansman sisteminin başarısı

Eşitsizlik durumu

Kalkınma

Neden yapılır?

- Sağlık sisteminin yapısı eşitsizliğe neden olabiliyor.
- Yapay farklılıklardan kaynaklanan sağlık eşitsizliklerinde en çok karşılaşılan farklılık, ekonomik durumdur.
- Ekonomik durumun yetersizliği pek çok hastalığa, engele, ölüme sebebiyet vermektedir.

Neden yapılır?

- Cepten Yapılan Sağlık Harcamalarının Temel Belirleyicileri analiz etmek için

Sigorta sisteminden mi?

İnformal ödemeler ?

Gelir durumundan mı?

Neden yapılır?

Cepten yapılan sağlık harcamalarının önemli bir diğer belirleyicisi ise farklı **hastalık türlerini** analiz etmek için.

- yüksek maliyetli,
- kronik,
- risk düzeyi yüksek hastalıklar

Yoksulluktan Kronik Hastalığa

Neden yapılır?

Hanehalklarının nüfus ve cinsiyet gibi demografik özellikleri açısından cepten yaptığı harcamaları anlamak için

- Hanede çok sayıda yaşlı kişinin bulunması,
- kadınların daha fazla olması,
- çok çocuk sayısına sahip olunması

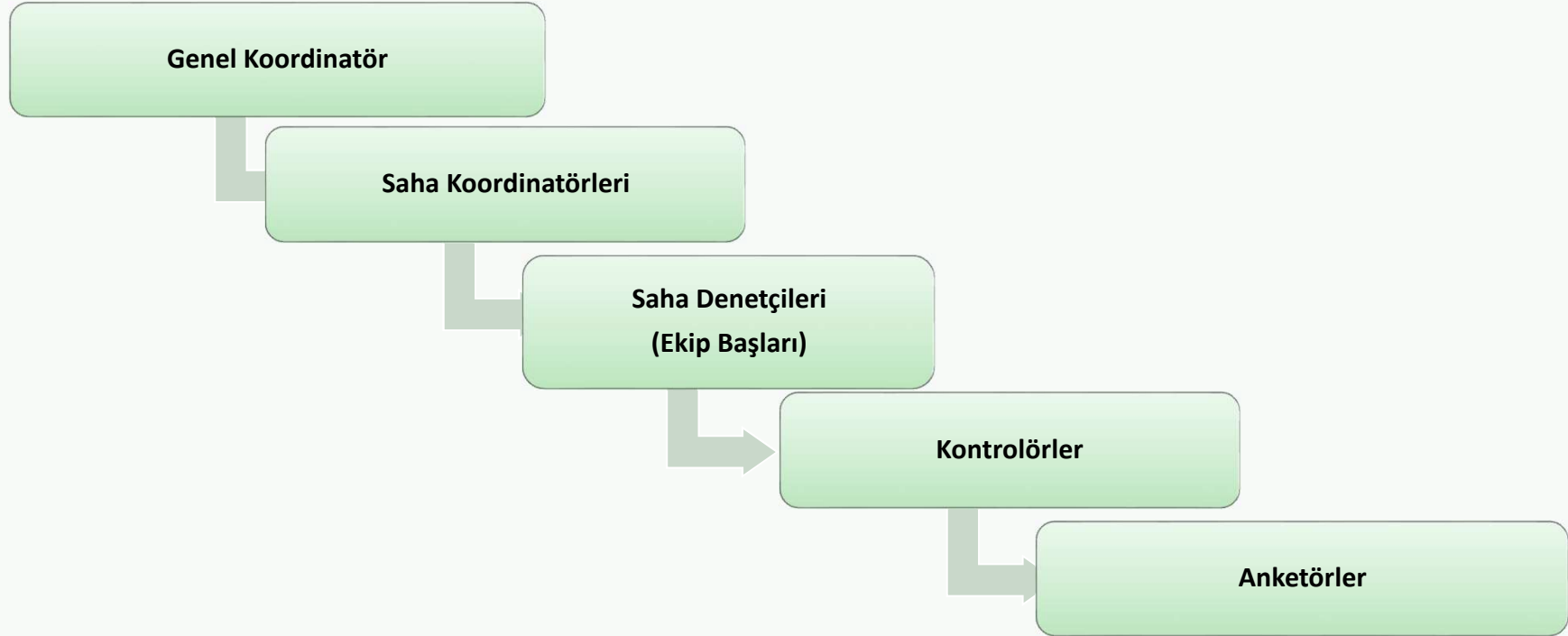
Neden yapılır?

- Katastrofik sağlık harcaması yapan haneleri ve nedenlerini belirlemek
- Yoksullaştırıcı etkisini belirlemek

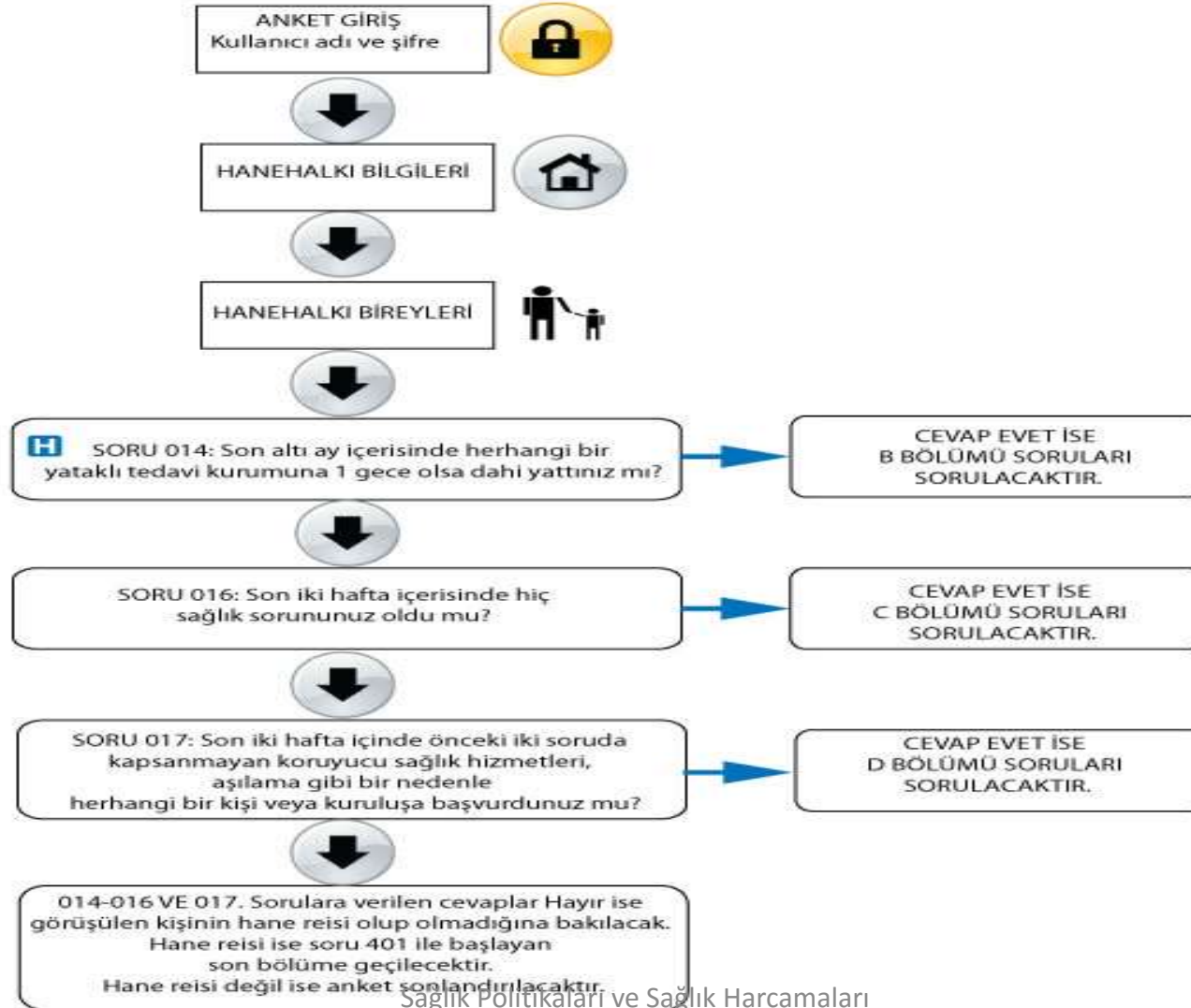
Nasıl yapılır?

- Hazırlık
- Saha Araştırması
  - * Ön
  - * Asıl
- Verilerin Analizi

Saha Araştırması Kontrol Hiyerarřisi

Anket Sorularının Genel Akışı (Örnek)

Anket Bölümleri (Örnek)

- **A Bölümü: Hane Halkı Bireylerinin Demografik ve Sosyo Ekonomik Özellikleri**
- **B Bölümü: Yataklı Tedavi Kuruluşlarına Yatışla Sonuçlanan Olaylar ve Harcamalar**
- **C Bölümü: Yaşanılan Sağlık Sorunları ve İlgili Harcamalar**
- **D Bölümü: Hastalık Dışı Nedenle Ayakta Sağlık Hizmeti Kullanımı ve İlgili Harcamalar**
- **E Bölümü: Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları**

Hanehalkı bireylerinin bir gün dahi olsa yatarak aldıkları sağlık hizmetleri (Bölüm B)	Başvurulan Kurum ve/veya Kişiye Yapılan Ödemeler		Başvurulan Kurum ve/veya Kişi Dışındaki Ödemeler	
	Faturalı (Formal Ödeme) Soru Numaraları	Faturasız (Informal Ödeme) Soru Numaraları	Faturalı (Formal Ödeme) Soru Numaraları	Faturasız (Informal Ödeme) Soru Numaraları
İlaç	104,105	128,129,130	106,107	131,132,133,134
Laboratuvar Testleri	108,109	128,129,130	110,111	131,132,133,134
Görüntüleme Hizmetleri	112,113	128,129,130	114,115	131,132,133,134
Tıbbi cihaz ve araç gereç	116,117	128,129,130	118,119	131,132,133,134
Tıbbi malzemeler	120,121	128,129,130	122,123	131,132,133,134
Diğer sağlık hizmetleri	124,125	128,129,130	126,127	131,132,133,134
Ulaşım, yemek, konaklama (kendisi ve varsa refakatçisi için)		139,140,141		139,140,141

Nasıl yapılır?

- Veri toplama sistemi oluşturulur
- Veriler analiz edilir

Sonuç

- Kesitsel bir veri ile cepten yapılan sağlık harcamalarının toplam hanehalkı harcamaları içindeki oranı, hanehalkı refahı üzerinde cepten yapılan sağlık harcamalarının göreceli etkisini yaklaşık olarak tahmin etmek için

Sonuç

Hanehalklarının başa çıkma stratejileri

- Gelirlerinden,
- Tasarruflarından,
- Borçlanarak,
- Varlıklarının satışından vd.